

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi maataloustulolain eräiden säännösten soveltamisesta vuonna 1993

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki maataloustulolain eräiden säännösten soveltamisesta vuonna 1993. Esityksen tarkoituksena on poiketa vuonna 1993 maataloustulolain niistä säännöksistä, jotka koskevat hintojen poikkeamista tavoitehinnoista, maataloustuotteiden viennistä aiheutuvien vientikustannusten jakaantumista sekä maataloustuotannon ohjaamista ja tasapainottamista. Ehdotuksen tavoitteena on mahdollistaa tavoitehintatuotteiden

vapaampi hintavaihtelu niiden kysynnästä ja tarjonnasta riippuen. Ehdotuksella pyritään vähentämään valtion osuutta maataloustuotteiden viennin kustannuksista, jolloin vastaavasti maataloustuottajien osuus kasvaa.

Esitys liittyy valtion vuoden 1993 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1993 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Maataloustulolaki (736/89) koskee hinnoitteluvuosia 1990/91—1994/95. Vuoden 1991 osalta siitä poikettiin maataloustulolain eräiden säännösten soveltamisesta vuonna 1991 annetulla lailla (1386/91), jolla lisättiin maatalouden osuutta vuoden 1991 vientikustannuksista sekä katettiin 80 miljoonaa markkaa maataloustuottajien vientikustannusosuudesta maataloustulolain mukaisella valtion tuella.

Maataloustulolain eräiden säännösten soveltamisesta vuonna 1992 annetulla lailla (1667/91) on valtion vastuuta vuoden 1992 vientikustannuksista vähennetty ja maataloustuottajien osuutta lisätty. Lisäksi tavoitehintojen vaihteluväliä on laajennettu siten, että poikkeamat vahvistetuista tavoitehinnoista otetaan huomioon vain siltä osin kuin ne vuonna 1992 keskimäärin ylittävät yhteensä kaksi prosenttia.

Vuoden 1993 osalta ehdotetaan, että valtion ja maataloustuottajien vastuu viennistä määräytyisi kuten vuonna 1992. Poikkeamat tavoite-

tehinnoista otettaisiin huomioon vain kolmen prosentin ylittävältä osalta. Lisäksi ehdotetaan, ettei muiden kuin tavoitehintatuotteiden hintojen muutoksista aiheutuvaa kokonaistuoton muutosta otettaisi lainkaan huomioon hinnoitteluvuoden 1993/94 maataloustuloneuvotteluissa. Lisäksi ehdotetaan, että maataloustulolain mukaista valtion tukea voitaisiin käyttää maataloustuottajien vientikustannusosuuden kattamiseen maataloustuloneuvotteluissa sovittavalla tavalla ja että maataloustuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen voitaisiin vuonna 1993 käyttää maatilatalouden kehittämisrahaston varoja sekä että nämä varat rinnastettaisiin maataloustulolain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettuun määrärahan lisäykseen.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Valtion vastuun vientikustannuksista arvioidaan olevan vuonna 1993 noin 1 320 miljoonaa markkaa. Maataloustuottajien osuuden arvioidaan olevan vastaavasti noin 490 miljoonaa markkaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotus

1 §. *Hinnoissa tapahtuneet muutokset.* Maataloustulolain 5 §:n 1 momentin mukaan maataloustuotteiden ja tuotantopanosten hintatasossa tapahtuneet muutokset otetaan maataloustuloneuvotteluissa huomioon siten, että maataloustuloa muutetaan yhtä suurella määrällä kuin samoilla tuotteiden ja tuotantopanosten määrillä lasketun tuotto- ja kustannuslaskelman mukainen kokonaiskustannus on muuttunut edellisessä maataloustulosopimuksessa edellytetystä tasosta ottaen huomioon myös kokonaistuoton muutoksen muiden kuin tavoitehintatuotteiden osalta sekä muiden tuotterien muutoksen edellisessä maataloustulosopimuksessa edellytetystä tasosta. Tavoitehintatuotteiden osalta laskelmassa käytetään viimeksi vahvistettuja tavoitehintoja ja tavoitehintojen ylitykset ja alitukset otetaan erikseen huomioon laissa säädetyn vaihteluvälin ylittävältä osalta. Vuosina 1990 ja 1991 kyseinen vaihteluväli oli yksi prosentti, vuonna 1992 se on kaksi prosenttia ja vuodelle 1993 ehdotetaan tämän lain 2 §:ssä kolmen prosentin vaihteluväliä.

Maataloustulolain 5 § merkitsee sitä, että muiden kuin tavoitehintatuotteiden hinnamuutokset otetaan täysimääräisesti huomioon ilman vaihtelurajoja siitä huolimatta, että hinnamuutos saattaa aiheutua esimerkiksi laadun vaihtelusta, jonka vaikutusta ei oteta huomioon tavoitehintatuotteiden osalta. Sokerijuurikkaan, öljykasvien ja tärkkelysperunan osalta on siirrytty hinnoittelujärjestelmään, jossa viljelijän saama yksikköhinta riippuu sadon määrästä siten, että sadon kasvu alentaa hintaa. Tällaisen hinnanalennuksen huomioon ottamista maataloustuloneuvotteluissa ei voida pitää perusteltuna.

Pykälässä ehdotetaan, että hinnoitteluvuoden 1993/94 maataloustuloratkaisussa ei oteta huomioon kokonaistuoton muutosta siltä osin kuin se aiheutuu muiden tuotteiden kuin tavoitehintatuotteiden hinnoissa tapahtuneista muutoksista.

2 §. *Hintojen poikkeaminen tavoitehinnoista.* Maataloustulolain 6 §:ssä säädetään siitä, miten hintojen poikkeaminen vahvistetuista tavoitehinnoista otetaan huomioon. Kokonaislaskelmassa ei nykyisin oteta huomioon alle yhden prosentin poikkeamia.

Pykälässä ehdotetaan, että tavoitehintatuotteiden keskimääräisten hintojen poikkeaminen vahvistetuista tavoitehinnoista otetaan huomioon vain siltä osin kuin poikkeama on yhteensä enemmän kuin kolme prosenttia. Muutoksella pyritään lisäämään markkinatilanteen vaikutusta tuottajahintaan.

3 §. *Valtion vastuu vientikustannuksista.* Maataloustulolain 14 §:ssä säädetään valtion vuosittaisesta vastuusta maitotuotteiden, naudanlihan, sianlihan, kananmunien ja viljan vientikustannuksista. Lain viisivuotisen voimassaoloajan kuluessa valtion suhteellinen vientivastuu vuosittain alenee ja maataloustuottajien vientivastuu kasvaa.

Pykälän mukaan valtion vastuulla olevia tuotanto- ja vientimääriä pienennetään vuonna 1989 säädettyyn maataloustulolakiin verrattuna. Lisäksi maataloustuottajien vastuuosuutta maataloustuotteiden viennistä ehdotetaan eräin osin lisättäväksi 10:llä prosenttiyksiköllä naudanlihan, sianlihan, kananmunien ja viljan osalta. Voin vientikustannusten osalta ehdotetaan erityisesti säädettäväksi kilomääräinen enimmäisraja, johon saakka valtion vastuu vientikustannuksista ulottuu.

4 §. *Maataloustuottajien vastuu vientikustannuksista.* Maataloustulolain 15 §:n 1 momentin mukaan maataloustuottajat vastaavat siitä osuudesta maataloustuotteiden vientikustannuksista, josta valtio ei vastaa. Maataloustuottajien osuudeksi vientikustannuksista luetaan kuitenkin enintään 13 prosenttia kyseisen hinnoitteluvuoden maataloustulosta.

Pykälän mukaan enimmäismäärä korotettaisiin 20:een prosenttiin maataloustulosta vuoden 1993 viennissä, jolloin se pysyisi samana kuin se oli vuonna 1992.

5 §. *Maataloustuotannon ohjaaminen ja tasapainottaminen.* Maataloustulolain 17 §:n mukaan maataloustuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen osoitetaan vuonna 1993 valtion talousarviossa 500 miljoonan markan määräraha. Määrärahaan voidaan myöntää talousarviossa lisäystä, josta 50 prosenttia on luettava maataloudelle tuloksi.

Vuonna 1993 tuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen on tarkoitus käyttää yhteensä 1 050 miljoonaa markkaa, josta 250 miljoonaa markkaa olisi maatilatalouden kehittämistarhaston varoja. Tästä syystä ehdotetaan, että mainittu talousarvion ulkopuolisen rahaston

varojen käyttäminen rinnastetaan maataloustulolaisissa tarkoitettuun määrärahan lisäykseen.

6 §. *Maataloustuottajien vientikustannusosuuden periminen.* Maataloustulolain 16 §:n 1 momentin mukaan maataloustuottajien osuus vientikustannuksista peritään maataloustuotteiden markkinoimismaksuina ja muina maksuina sekä veroina sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

Pykälässä ehdotetaan, että maataloustuottajien vientikustannusosuuden kattamiseen voidaan käyttää myös maataloustulolain 1 ja 8 §:ssä tarkoitettua tukea siten kuin maatalous-

tulolain 3 §:ssä tarkoitetuissa neuvotteluissa sovitaan. Menettelyllä voidaan yksinkertaistaa maataloustuottajien vientikustannusosuuden perintää.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1993.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

maataloustulolain eräiden säännösten soveltamisesta vuonna 1993

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Hinnoissa tapahtuneet muutokset

Poiketen siitä, mitä maataloustulolain (736/89) 5 §:n 1 momentissa säädetään, hinnoitteluvuoden 1993/94 maataloustuloneuvotteluissa ei oteta huomioon kokonaistuoton muutosta siltä osin kuin se aiheutuu muiden tuotteiden kuin tavoitehintatuotteiden hintojen muutok-
sista.

2 §

Hintojen poikkeaminen tavoitehinnoista

Poiketen siitä, mitä maataloustulolain 6 §:ssä säädetään, sovelletaan vuoden 1993 aikana tapahtuneisiin tavoitehintamuutoksiin tämän pykälän säännöksiä. Milloin tavoitehintatuotteiden keskimääräiset hinnat ovat vuonna 1993 poikenneet vahvistetuista tavoitehinnoista yhteensä enemmän kuin kolme prosenttia, tämä otetaan huomioon siten, että maataloustulolain nojalla muutoin määrättäviä tavoitehintoja muutetaan seuraavan hinnoitteluvuoden ajaksi sillä prosentimäärällä, jolla toteutuneet hinnat ovat keskimäärin poikenneet tavoitehinnoista enemmän kuin kolmella prosentilla.

3 §

Valtion vastuu vientikustannuksista

Poiketen siitä, mitä maataloustulolain

14 §:ssä säädetään, valtio vastaa maataloustuotteiden vientikustannuksista vuonna 1993 seuraavasti:

1. Maitotuotteet

Valtio vastaa maitotuotteiden vientikustannuksista siltä osin kuin meijerimaidon määrä on enintään 2 150 miljoonaa litraa. Mikäli meijerimaidon määrä ylittää sanotun määrän, valtio vastaa ylittävältä osalta 50 prosentista vientikustannuksista, kuitenkin enintään 2 300 miljoonan litran määrään asti.

Sen estämättä, mitä edellä tässä pykälässä säädetään, maataloustuottajat vastaavat kokonaisuudessaan voin viennistä aiheutuvista kustannuksista siltä osin kuin voin vienti ylittää 10 miljoonaa kiloa.

2. Naudanliha

Valtio vastaa 80 prosentista naudanlihan vientikustannuksista enintään 2 miljoonan kilon määrään asti. Mikäli naudanlihan vienti ylittää sanotun määrän, valtio vastaa ylittävältä osalta 50 prosentista vientikustannuksista, kuitenkin enintään 5 miljoonan kilon määrään asti.

3. Sianliha

Valtio vastaa 80 prosentista sianlihan vientikustannuksista enintään neljän miljoonan kilon määrään asti. Mikäli sianlihan vienti ylittää sanotun määrän, valtio vastaa ylittävältä osalta 50 prosentista vientikustannuksista, kuitenkin enintään kuuden miljoonan kilon määrään asti.

4. Kanamunat

Valtio vastaa 80 prosentista kananmunien vientikustannuksista enintään kahden miljoonan kilon määrään asti. Mikäli kananmunien vienti ylittää sanotun määrän, valtio vastaa ylittävältä osalta 50 prosentista vientikustannuksista, kuitenkin enintään neljän miljoonan kilon määrään asti.

5. Vilja

Valtio vastaa 80 prosentista viljan vientikustannuksista enintään 350 miljoonan kilon määrään asti. Mikäli viljan vienti ylittää sanotun määrän, valtio vastaa ylittävältä osalta 50 prosentista vientikustannuksista, kuitenkin enintään 550 miljoonan kilon määrään asti.

4 §

Maataloustuottajien vastuu vientikustannuksista

Poiketen siitä, mitä maataloustulolain 15 §:ssä säädetään maataloustuottajien vientikustannusvastuusta, maataloustuottajat vastaa-

vat 2 §:ssä mainittujen maataloustuotteiden vientikustannuksista siltä osin kuin valtio ei niistä vastaa. Maataloustuottajien osuudeksi vientikustannuksista vuonna 1993 tapahtuvan viennin osalta luetaan kuitenkin enintään 20 prosenttia kyseisen hinnoitteluvuoden maataloustulosta.

5 §

Maataloustuotannon ohjaaminen ja tasapainottaminen

Poiketen siitä, mitä maataloustulolain 17 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, voidaan maataloustuotannon ohjaamiseen ja tasapainottamiseen käyttää vuonna 1993 maatilatalouden kehittämisrahaston varoja, jotka rinnastetaan maataloustulolain 17 §:n 2 momentissa tarkoitettuun määrärahan lisäykseen.

6 §

Maataloustuottajien vientikustannusosuuden periminen

Poiketen siitä, mitä maataloustulolain 16 §:n 1 momentissa säädetään, maataloustuottajien vientikustannusosuuden kattamiseen voidaan käyttää myös maataloustulolain 1 ja 8 §:ssä tarkoitettua tukea siten kuin maataloustulolain 3 §:ssä tarkoitetuissa neuvotteluissa sovitaan.

7 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 19 .

Helsingissä 18 päivänä syyskuuta 1992

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Maa- ja metsätalousministeri *Martti Pura*